

תנו את ההגה בידין של פרס

עיתונכם יודע כמתנגד חריף לשימרון פרס. למעשה נלחמתם בו מאז עלה האיש על הבמה הפוליטית הלאומית שלנו. היות ולאחרונה שימשתם אכסניה למאמרים וכתבות בזכותו של יצחק רבין, בהקשר להתמודדות על ראשות-ממשלת-המערך, אכיר לכם תודה על פירסום הדברים שלהלן. אני חש כי האובייקטיביות שלכם תעמוד במבחן, בעיקר לנוכח העובדה כי היססמה, "ללא מורא..." אך גם, "ללא משוא פנים" הינה נר לרגליכם.

פרס אכן חזה את המצב לאשורו. והאם לא בחזון ובמימושו נבחן מנהיג אמין!
בלתי אפשרי, בגלל המכלול הכביר, לאמוד את

יצחק רבין ושימרון פרס

תרומתו והשפעתו של פרס לתהליך הרכש ולשיקום צה"ל, לפני ואחרי מילחמת יום-הכיפורים.

מהר מדי וחלק מדי, ללא גימוגום, ללא היסוס, משיב פרס על שאלות בתחומי התמחותו — ואלה, לטענת מתנגדי פרס, עושים אותו, "בלתי אמין". מי שזוכר את הצורה והתוכן של התבטאויותיו של יצחק רבין, עת כיהן כראש-הממשלה, קשה לו להשתחרר מעומס כבדות הפה שאפיינו את הופעותיו. עם זאת ראוי לציין כי מאז חדל רבין להיות ראש-ממשלה הפכו הופעותיו הציבוריות קולחות ואפילו נעימות. אך ממה נפשך, האם בלתי-אמין ולא אמיתי הוא אדם שניחן בכושר ביטוי מעולה, אשר גם כשר בכיר (ביטחון) היה

דיבורו רהוט וקולח? למי שמפריעה מהירות המענה של פרס אפשר לנחמו — ייבחר הלה לראשות-הממשלה וכובד העול ימתן, שכן האחריות יש לה אופי מעיק ומרסן.
מדוע אין עובדת היותו של פרס בר-שיח מבריק, מקובל ומוערך בבירות עולם רבות, עומדת לזכותו? פרס משמש מזה שנים כיו"ר מיפלגה, שבימיו אוחז כמעט כל קרעי עברה. האיש שקיבל מיפלגה שהיתה בבחינת אודים עשנים, הן מבחינת מעמדה בציבור והן מבחינת מצבה הפנימי, שיקם אותה (לא לבד כמובן) וביצר את מעמדה. היום אנו, חברי העבודה, והרבבות שהצטרפו לשורותינו, גאים בשייכונו תנו לקולקטיב זה. פרס (עם יהושע רבינוביץ ז"ל ואחרים) הוציא את עגלת המיפלגה מביצת החובות הסמיכה והמעיקה. אגב, האם התיאור שלעיל לא מזכיר לכם מצב של מדינה מסויימת במיזרח התיכון? ! מה עם האמינות? אם כאן צלחה דרכו ומנהיגותו של האיש, מדוע שלא תצלח בשלב הבא?

רבין כבר עמד בעבר בראש ממשלה ולא השכיל להנהיגה כצוות מלוכד — למרות הישגים חשובים

הבלתי-אמין, התלוש, היה מעורב בעוריו בענייני הביטחון

שהיו לממשלתו. פרס, לעומתו, מנהיג מזה שנים צוות הפועל כהלכה. בצוות היו וישנם יריבים פוליטיים. אלון ורבינוביץ ז"ל ואחרים לא ראו תמיד עין בעין עם היו"ר, אך הצוות פעל ללא חיכוכים מיותרים. כיצד נהג רבין במי שהתנגד לו — אבא אבן למשל? הוא פשוט מחק אותו מהמפה הפוליטית שלו. שימרון פרס מייצג דרך, המקופלת במצע המיפלגה שסביבו מאוחדים כל חבריה. ועידת המיפלגה הבאה (בדצמבר) תאשר מצע חדש שיאחד שוב את כולם ויחייב את מי שיהיה המועמד לראשות הממשלה. נסגור, איפוא, את המעגל במשל קניית המכונית. מוצעת לכם מכונית שנהג אותה נהג מנוסה, ללא בעירות תנועה; נהג שלא נטש את ההגה לאחר, משום שהוטל עליו לשלם בירות קנס; נהג שרשיונו לנהוג לא הופקע ממנו ושמיכר היטב את חוקי-התנועה. הוא אמין וראוי בהחלט לעמוד בראש ממשלת-ישראל הבאה.

מיכאל לפידות*, תל-אביב

* הקורא לפידות הוא חבר לישיבת מיפלגת העבודה.

מתנגדיו של שימרון פרס נגחוהו תמיד במשוואה הפופולארית שמהותה מיבחן לאמינות אישית. "אם לקנות מכונית משומשת מרבין או מפרס — עדיף לקנותה מרבין". ואכן בסיימא נשוב למשוואה זו. "לא אמין" — זו למעשה הטענה העיקרית שמטיח פרס במרס מתנגדיו. טענה חמורה זו אינה נפרטת שלות ישראל, כשקודם לכן שימש שנים ארוכות כ-

מי ראוי יותר לאכזר-לך מכונית משומשת

לפרטים (כי כנראה אין כאלה). הטענה קשה גם משום שקשה להפריכה, שכן הרוצה לעסוק בכך חייב לפרט מנכ"ל משרד-הביטחון. במשך שנים ארוכות אלה, של עשייה ללא אלות, הניח את אבן הפינה לתעשייה פרטים רבים, רובם פרקים שלמים בתולדות עמנו בעת החדשה וקורות תקומתנו. רוב הפרטים הללו הינם חיוביים מאוד ונראים כל כך טריוויאליים, עד כי אין בהם עניין לקורא.
בכל זאת, מי הוא האיש, "הבלתי אמין" הזה? — איש, "תלוש" זה היה כמעט מנועריו מעורב ראשו ורובו בבעיות ביטחון ישראל. לשיאה של "אי אמין נותן" מגיע כשמונה לכהונת סגן-שר-הביטחון במגזר הצבאית ולתעשייה האווירית. בשעה שהתעשיות הללו נחשבו לחזון מגלומני-שרלטני כמעט — האמין פרס בחיוביותן ועתידן. כיום תעשיות אדירות אלה הן מצוי אור רגילה.
לשיא חסר-תקדים בחריפותו הגיע המסע נגד פרס, בשנות החמישים,

סיבוב, סיבה ומסובב

מבלי לגרוע מכוח החזון-לעתיד של אורי אבנרי — פרס, כמובן, לכתובתו, שרבים, במשך שנים, הצביעו עליה כעל ייחודית, מעניינת, מושכת, חדשנית ומבריקה — הרי יש לזכור את ה"רקע" לכתובתו. אין דברים — גם מחשבתיים או חזוניים — הצומחים בחלל ריק. הרוצה, איפוא, להעיד, מן הראוי, כמאמר הפתגם "להרחיק עדותו".
במה דברים אמורים?
ה"רקע" לצמיחתו של הסיפור, "הסיבוב החמישי" — כמו, "פרשת קזאנצאקיס" שבאה אחרי כן — היא "פרי" אותה שנה, שנת 1954.

לכן, כשמדובר בפצצה אטומית — לא פלא שהסיפור על, "הסיבוב החמישי" נכתב זמן קצר לאחר מכן, ב-1955. אך, כאמור, אין הדבר בא לגרוע מן ההב-רקתיות-המקוריות שבסיפור.

מה יש לנו כאן, פרט לעצם הסיפור, "כפשוטו"? יש לנו היבטים איסטרטגיים, כלכליים, פוליטיים,

* הסיפור של אורי אבנרי פורסם לראשונה לפני 25 שנה, ב"העולם הזה" (931), מה-18 באוגוסט 1955. הוא פורסם שוב ב-13 באוגוסט השנה (ה"עולם הזה" 2241).

אבנרי את בן-גוריון באור אחר (בעניין החזרת השטחים, פרט לירושלים, דיעה שהביע בן-גוריון).

ומכאן לבעיה סיגנונית. כיום הסיגנון הערבי אינו כזה של 1955, הבא כאן בדברי הרמטכ"ל הסורי: "גיבורי האיסלאם מאז ימי הנביא קמים לעיני רוחנו. נבקש דרכים ונחפש פתרונות לבעיות המכאיבות של הדור. בעזרת אלה הרחמן והרחום" (ההדגשה שלי).
יכול להיות — בדור האיסלאמי הזה של החומייני ניזם — שכיום כן מדברים בארכאיות כפי ה"סיפא" בדברי הרמטכ"ל הסורי (ה"בעזרת אלה הרחמן והרחום"), אך זה נאמר — פרט, אולי, לאשר "הולך באיראן" — די בדרך שיגרה ולא בדרך של אמונה. אך אי-אפשר לומר כי הערבים כיום, מתגעגעים לתקופת הג'אהלייה וימי ראשית הופעת האיסלאם (אם כי היה מיקרה של כיבוש מיסגד בריאד, לפני כמה חודשים, הרי הדבר אינו אופייני).

במובן זה של דיבור, סיגנון — השתנו הערבים, ככל אומה. אין רצון להשליט את הסיגנון הארכאי כולם שואפים עתה לסיגנון מודרני. אם כי, על צד האמת, נשארה הווייתם העיקרית של הערבים, למרות הכל — קרי: למרות ה"פצצה" בסיפור, "הסיבוב החמישי" — האמונה במונותאיזם.

מעניין האקסולאלי (עד עתה!) ביותר, כמובן, הוא סוף הסיפור: "לתהארות בירושלים המשוחזרת!" ואלה גם הדברים שמענו ברדיו ובטלוויזיה יומיים לאחר הופעת "העולם הזה" (ב-13.8.80), כחד רחוק של מלך סעודיה, הדורש ג'יהאד ערבי כולל, בירושלים המשוחזרת!"
אין חדש תחת השמש?

זמיר בן-דוד, נהריה